

kényszerített s azon túl a virágok s a madarak életébe merült el. Fel-tűnik a dédapa: Laborfalvi Benke József, élete első felében híres szí-nész, másodikában híres tanár; azu-tán a Jókai asztalának vendégei, Ti-sza Kálmán, Bánffy Dezső, Szilágyi Dezső. Majd a múlt század végének időnek előtte elhunyt tehetségei, köz-tük a nagyrahatott Justh Zsig-mond. Feszty Árpádné valamikor az ecsetet s a rajzönt is forgatta, emlé-kezünk Jókai-regényekre, melyek-nek rajzait ő készítette. Művész-pályája az ecset mestereinek köze-lébe vitte, kik szintén feltűnnek az emlékiratban: Székely Bertalan, Lie-zen-Mayer Sándor, Mednyánszky László, Munkácsy Mihály. Az utolsó sorok férjének, a nagy tehetség tra-gikus hősének, Feszty Árpádnak vannak szentelve. Ennek elégiáját már leányuk, Mara mondja el, amint gyermekemlékeinek ködéből szövő-dik. A szomorú könyvnek szomorú hőse azonban maga a könyv írója, a címkép s a zárókép eredetije, ki a nagyok közelében nem élvezte a nap-sugárt, hanem csak az árnyékban didergett.

Tolnai Vilmos.

Baros Gyula: *Madách nyomai szépirodalmunkban.* Csaknem természetesesen ötlük fel a kérdés, hogy ha Goethe Faustja a világirodal-mat termékenyítette meg, vajjon Madách művének legalább a mi iro-

dalmunkban mutatható-e ki szembe-tűnő hatása? A kérdésre eddig mégis kimerítőbb feleletet nem adott az irodalomtörténet s így Ba-ros Gyula értekezése már tárgyánál fogva is új. Az író sorra veszi azo-kat a szépirodalmi műveket, melyek vagy cselekvényük keretével, vagy alakításuk módjával vették mintául. Az ember tragédiáját. Nyomozza a tárgykör és stílhangulat rokonsá-gát is s ahol az olvasóra nézve érde-kesebb tárgyra talál, ott az egyes műveket tartalmilag is kivonatolja. Műve végén arra az eredményre jut, hogy „Madách főműve legalább mennyiség tekintetében erősebb visszhangot keltett a későbbi költők lantján, mint eddig köztudomású volt“, s bár a Madách hatása alatt készült művek „az igazi költőiség hőfokát aránylag igen szerény mér-tékben éreztették“, mégis figyelem-reméltók, mert tájékoztatnak róla, hogy mily változatos irányban hozta hullámszába Madách műve szellemi életünk bizonyos területét. Baros Gyula a tőle megszokott ala-possággal tárgyalja a kérdést; még azok a kevésbé jelentős stílparó-diák sem kerülnek el figyelmét, melyek egy-egy napilapban vagy él-clapban jelentek meg s vonatkozásba hozhatók Madách művével. A kis füzet helyes és emelkedett irodalmi szempontjaival, valamint adatainak megbízhatóságával tűnik ki.

— rtm. —